

Lengyel emlékhelyek nyomában Magyarországon, Felvidéken...

Az Érdi Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület lengyel emlékhelyeket fölkeresve lassan bejárja az országot. Mohács, Siklós, Sárvár, Balatonboglár, Keszthely, Győr, Komárom, Zalaszentgrót, Zalabér után júniusban 2 napos utat szerveztünk a Zemplénbe, a bodrogi közti menekülttáborok emlékét fölidézően.

A II. világháború kezdetén, 1939 szeptemberében Lengyelországot két oldalról megtámadva, a németek és a szovjetek súlyos csapást mértek lengyel barátainkra. Az akkor már (ismét) közös határ mentén sokan, mintegy 100 ezer ember, főleg katona menekült Magyarországra, az akkori magyar kormány pedig befogadta őket annak ellenére, hogy a németek ezt nem nézték jó szemmel. A menekülteket legtöbbször táborokban helyezték el, ilyen tábor működött Királyhelmecon is, de a Bodrogi közben még számos helyen.

Megcéloltuk tehát a felvidéki (Szlovákia) Királyhelmeceket, de a 2 nap során más, a lengyel-magyar kapcsolatokat is idéző helyeket fölkerestünk.

Királyhelmece kisváros Felvidék keleti részén. A városháza falán levő háromnyelvű emléktáblánál a lengyel és a magyar himnusz eléneklésével emlékeztünk a menekültekre és az őket befogadókra is. A körzeti könyvtárnak könyvajándékokat is vittünk, ők pedig nagy szeretettel láttak vendégül bennünket.

Hazafelé megálltunk Borsiban, II. Rákóczi Ferenc szülőházánál, váránál. A lelkes lokálpatrióta, a sokak által ismert Kázmér István bemutatta a várat, virágot helyeztünk el Rákóczi Ferenc helyreállított szobránál. Átadtuk a környezetet, illetve a vár felújítására szánt, összegyűjtött adományunkat, mintegy 56 ezer Ft-ot. A magyar és a lengyel himnusz eléneklése mellett meghallgattuk a költő előadásában Baka Györgyi Rákóczihoz írt versét – melynek szövegét átadtuk az idegenvezetőnknek.

Majd fölkerestük Széphalmon a Kazinczy-mauzóleumot, virágot helyeztünk el nagy nyelvújítónk, költőnk sírján.

A Trianon által kettészakított Sátoraljaújhelyen ismét a könyvtáros kollégákra számíthattunk: a városi könyvtár igazgatója mutatta be roppant rokonszenves, emberléptékű városát. Mindenkinek javaslok egy megállást Kossuth, Kazinczy városában, ha erre vezet az útja!

Sárospatakon volt a szállásunk, a főiskola kollégiumában. Vacsora után beszélgetésre, ismerkedésre került sor, hiszen mindig akadnak új útitársaink.

Másnap jó néhányan szentmisére mentek a Szent Erzsébet templomba (Patak Szent Erzsébet városa is), mások a városban sétáltak, fölkeresték a híres református kollégiumot, a Bodrogi partot. Természetesen nem maradhatott ki a vár, szerencsére nagyon jó (és jó hanggal rendelkező) idegenvezetőt kaptunk. Ragyogó időben, ragyogó fotók készültek, de a szívünkben hoztuk azért a legfontosabb élményeket: a Rákóczi-Perényi-Lórántffy családot, a nemesi

önfeláldozás emlékét. És persze Sárospatakon is fölidézhattuk a lengyel kapcsolatokat: a tokaji bor kereskedelmi útvonalát, amelynek emlékét a Portius borház is őrzi! (Portius skót származású lengyel borkereskedő volt a 17. században Krosnó városában – ahova egyébként augusztusi utunk vezet!)

Hazafelé megálltunk Mádon, de ez nem egy „egyszerű” megállás volt! Ezen a településen is több lengyel menekült befogadására került sor, többek között Malczyk Karol festőművészére is, aki a katolikus templom freskóit megfestette. Az ő alkotásai a Kőbányai Lengyel Templom és a kiskunmajsai katolikus templom freskói is.

De természetesen megnéztük a világhírű, felújított zsinagógát is, amelyet 1795-ben építettek, Magyarország a legrégebbi zsinagógája.. Végül a plébánia pincéjében zártuk a nap programját egy borkóstolással. babgulyásos ebéddel – és nyitott szívű vendéglátással!

Hazafelé fölidéztük, összefoglaltuk a látottakat, az eseményeket – és jó érzéssel tettük ezt, hiszen ismét sok élményt, információt kaptunk elsősorban a lengyel magyar kapcsolatokról, de a zempléni, bodrogi szépségekről, szépségekből is.

Jövőre folytatjuk az emlékhelyek fölkeresését, a Dunakanyarba, az Ipolyvölgybe vezet majd az utunk.

Egyesületi programjainkra szeretettel várunk minden érdeklődőt!

Bazsóné Megyes Klára